Streda 15. januára 2020

P9_TA(2020)0006

Vykonávanie a monitorovanie ustanovení o právach občanov v dohode o vystúpení

Uznesenie Európskeho parlamentu z 15. januára 2020 o vykonávaní a monitorovaní ustanovení o právach občanov v dohode o vystúpení (2020/2505(RSP))

(2021/C 270/02)

Európsky parlament,

— so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“) a Zmluvu o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“),

— so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie zo 7. decembra 2000 (ďalej len „charta“), ktorá bola vyhlásená 12. decembra 2007 v Štrasburgu a nadobudla platnosť nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy v decembri 2009,

— so zreteľom na svoje uznesenia z 5. apríla 2017 o rokovaniach so Spojeným kráľovstvom v nadväznosti na jeho oznámenie o úmysle vystúpiť z Európskej únie ([1]), z 3. októbra 2017 o stave rokovaní so Spojeným kráľovstvom ([2]), z 13. decembra 2017 o stave rokovaní so Spojeným kráľovstvom ([3]), zo 14. marca 2018 o rámci budúcich vzťahov EÚ a Spojeného kráľovstva ([4]) a z 18. septembra 2019 o súčasnom stave postupu vystúpenia Spojeného kráľovstva z Európskej únie ([5]),

— so zreteľom na usmernenia Európskej rady (čl. 50) z 29. apríla 2017 v nadväznosti na oznámenie Spojeného kráľovstva v súlade s článkom 50 Zmluvy o EÚ a na prílohu k rozhodnutiu Rady z 22. mája 2017, ktorým sa stanovujú smernice na rokovanie o dohode so Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska, ktorou sa stanoví spôsob jeho vystúpenia z Európskej únie,

— so zreteľom na usmernenia Európskej rady (článok 50) z 15. decembra 2017 a na prílohu k rozhodnutiu Rady z 29. januára 2018, ktorou sa dopĺňa rozhodnutie Rady z 22. mája 2017 o poverení začať rokovania o dohode so Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska, ktorou sa stanoví spôsob jeho vystúpenia z Európskej únie,

— so zreteľom na spoločnú správu vyjednávačov Európskej únie a vlády Spojeného kráľovstva z 8. decembra 2017 o pokroku dosiahnutom počas fázy 1 rokovania podľa článku 50 Zmluvy o Európskej únii o riadenom vystúpení Spojeného kráľovstva z Európskej únie,

— so zreteľom na návrh dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, ktorý schválila Európska rada 25. novembra 2018, a na vyhlásenia uvedené v zápisnici zo zasadnutia Európskej rady z uvedeného dňa,

— so zreteľom na návrh dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, ktorý schválila Európska rada 17. októbra 2019 ([6]),

— so zreteľom na návrh zákona o dohode o vystúpení predložený v Parlamente Spojeného kráľovstva 19. decembra 2019,

— so zreteľom na politické vyhlásenie, ktorým sa stanovuje rámec budúceho vzťahu medzi Európskou úniou a Spojeným kráľovstvom ([7]),

— so zreteľom na článok 132 ods. 2 rokovacieho poriadku,

([1]) Ú. v. EÚ C 298, 23.8.2018, s. 24.
([2]) Ú. v. EÚ C 346, 27.9.2018, s. 2.
([3]) Ú. v. EÚ C 369, 11.10.2018, s. 32.
([4]) Ú. v. EÚ C 162, 10.5.2019, s. 40.
([5]) Prijaté texty, P9_TA(2019)0016.
([6]) Ú. v. EÚ C 384 I, 12.11.2019, s. 1.
([7]) Ú. v. EÚ C 384 I, 12.11.2019, s. 178.

Streda 15. januára 2020

A. keďže Európsky parlament zastupuje všetkých občanov Európskej únie (EÚ) a bude sa zasadzovať o ochranu ich záujmov tak pred vystúpením Spojeného kráľovstva z EÚ, ako aj po tomto vystúpení;

B. keďže v súčasnosti žije v Spojenom kráľovstve približne 3,2 milióna občanov z 27 zostávajúcich členských štátov (ďalej len „EÚ27“) a v EÚ27 žije 1,2 milióna občanov Spojeného kráľovstva; keďže občania, ktorí sa presťahovali do iného členského štátu, tak urobili na základe práv, ktoré požívajú podľa právnych predpisov EÚ, a predpokladajúc, že tieto práva budú môcť naďalej uplatňovať počas celého svojho života;

C. keďže okrem toho má 1,8 milióna občanov narodených v Severnom Írsku na základe Veľkopiatkovej dohody právo na írske občianstvo, a tým aj na občianstvo EÚ a na práva vyplývajúce z občianstva EÚ v mieste ich bydliska;

D. keďže EÚ a Spojené kráľovstvo sa podľa druhej časti dohody o vystúpení dohodli na komplexnom a reciprocnom prístupe k ochrane práv občanov EÚ27 žijúcich v Spojenom kráľovstve a občanov Spojeného kráľovstva žijúcich v EÚ27;

E. keďže Spojené kráľovstvo predbehlo uplatňovanie ustanovení dohody o vystúpení týkajúcich sa vydávania dokladov o pobyte prostredníctvom svojej pobytovej schémy pre občanov EÚ (EU Settlement Scheme);

F. keďže viaceré členské štáty EÚ27 ešte musia prijať právne predpisy o tom, ako navrhujú vykonávať článok 18 dohody o vystúpení týkajúci sa vydávania dokladov o pobyte;

G. keďže po skončení prechodného obdobia stanoveného v dohode o vystúpení už občania Spojeného kráľovstva nebudú požívať práva, ktoré mali podľa článku 20 ZFEÚ, najmä právo na voľný pohyb, pokiaľ sa EÚ a Spojené kráľovstvo nedohodnú inak v niektorej dohode o budúcich vzájomných vzťahoch;

H. keďže podľa článku 132 dohody o vystúpení sa prechodné obdobie môže predĺžiť len na základe jediného rozhodnutia spoločného výboru do 1. júla 2020;

Druhá časť dohody o vystúpení

1. je presvedčený, že druhá časť dohody o vystúpení je spravodlivá a vyvážená;

2. berie na vedomie, že v druhej časti dohody o vystúpení sa stanovuje:

— že všetci občania EÚ27, ktorí majú riadny pobyt v Spojenom kráľovstve, a občania Spojeného kráľovstva s riadnym pobytom v členskom štáte EÚ27 a ich rodinní príslušníci v čase vystúpenia budú požívať všetky práva stanovené v dohode o vystúpení, tak ako sú ustanovené v právnych predpisoch EÚ a ako ich vykladá Súdny dvor Európskej únie,

— že najbližší rodinní príslušníci týchto občanov a osoby, s ktorými sú v trvalom zväzku a ktoré v súčasnosti bývajú mimo hostiteľského štátu, budú chránené na základe dohody o vystúpení a že to bude platiť aj v prípade detí, ktoré sa im v budúcnosti narodia mimo hostiteľského štátu,

— že sa zachovajú všetky práva v oblasti sociálneho zabezpečenia podľa právnych predpisov EÚ vrátane prenosnosti všetkých prenosných dávok,

— že zachovanie práv občanov bude zaručené počas celého života občanov,

— že administratívne postupy, ktorými sa vykonáva druhá časť dohody o vystúpení, budú transparentné, bezproblémové a efektívne a že formuláre budú krátke, jednoduché a používateľsky ústretové,

— že ustanovenia dohody o vystúpení týkajúce sa práv občanov budú začlenené do právneho poriadku Spojeného kráľovstva a že tieto práva majú priamy účinok;

Práva občanov počas prechodného obdobia

3. konštatuje, že počas prechodného obdobia, ktoré sa má skončiť 31. decembra 2020, bude Komisia v súlade s článkom 131 dohody o vystúpení monitorovať v Spojenom kráľovstve aj v členských štátoch EÚ27 vykonávanie druhej časti dohody o vystúpení vrátane systémov uplatňovania stanovených podľa článku 19 dohody;

4. konštatuje, že počas prechodného obdobia budú občania EÚ27 so zreteľom na Spojené kráľovstvo naďalej požívať práva na voľný pohyb, ktoré vyplývajú z článku 20 ZFEÚ a z príslušných právnych predpisov EÚ, rovnako ako občania Spojeného kráľovstva so zreteľom na EÚ27;

5. pripomína, že počas prechodného obdobia bude Komisia zodpovedná za zabezpečenie dodržiavania práv na voľný pohyb tak v Spojenom kráľovstve, ako aj v EÚ 27, a žiada Komisiu, aby vyčlenila dostatok zdrojov na vyšetrovanie a nápravu všetkých prípadov nedodržania týchto práv, najmä prípadov diskriminácie občanov EÚ27 alebo občanov Spojeného kráľovstva;

6. zdôrazňuje, že prechodné obdobie je kratšie, ako sa očakávalo; vyzýva preto EÚ a Spojené kráľovstvo, aby prioritne vykonávali tie aspekty druhej časti dohody o vystúpení, ktoré sa týkajú občanov a ich práv;

Vykonávanie druhej časti dohody o vystúpení

7. zdôrazňuje, že v rozhodnutí Európskeho parlamentu o udelení súhlasu s dohodou o vystúpení sa zohľadnia získané skúsenosti a záruky poskytnuté v súvislosti s vykonávaním kľúčových ustanovení dohody o vystúpení, najmä pokiaľ ide o pobytovú schému Spojeného kráľovstva pre občanov EÚ;

8. víta si, že vysokému počtu žiadateľov v rámci pobytovej schémy pre občanov EÚ bol udelený len predbežný status usadenej osoby; pripomína, že tomu možno predísť, ak sa Spojené kráľovstvo rozhodne pre administratívny postup, ktorý má deklaratórnu povahu, čo umožňuje článok 18 ods. 4 dohody o vystúpení; naliehavo preto vyzýva Spojené kráľovstvo, aby prehodnotilo svoj prístup, a ďalej naliehavo vyzýva členské štáty EÚ27, aby si tiež zvolili deklaratórny postup podľa článku 18 ods. 4;

9. vyjadruje vážne znepokojenie nad nedávnymi rozporuplnými oznámeniami v súvislosti s občanmi EÚ27 v Spojenom kráľovstve, ktorí nedodržia termín na podanie žiadosti do pobytovej schémy pre občanov EÚ do 30. júna 2021; konštatuje, že tieto oznámenia vyvolali u dotknutých občanov zbytočnú neistotu a znepokojenie; naliehavo vyzýva vládu Spojeného kráľovstva, aby objasnila, ako bude uplatňovať článok 18 ods. 1 druhý pododsek písm. d) dohody o vystúpení, najmä pokiaľ ide o to, čo považuje za „primerané dôvody na nedodržanie lehoty“;

10. poukazuje na to, že pre občanov EÚ27 by sa v Spojenom kráľovstve vytvorila väčšia istota a väčší pocit bezpečnosti, ak by im bol po skončení prechodného obdobia vydaný fyzický doklad ako dôkaz ich práva na pobyt v Spojenom kráľovstve; opakuje, že absencia takéhoto fyzického dôkazu ešte viac zvýši riziko diskriminácie občanov EÚ27 potenciálnymi zamestnávateľmi alebo prenajímateľmi, ktorí sa možno budú chcieť vyhnúť dodatočnému administratívnemu zaťaženiu spojenému s overovaním na internete alebo sa budú mylne obávať, že by sa mohli ocitnúť v nezákonnej situácii;

11. je naďalej znepokojený obmedzeným počtom služieb skenovania dokladov vystavených v rámci pobytovej schémy pre občanov EÚ, obmedzeným geografickým rozšírením pomoci poskytovanej v celom Spojenom kráľovstve a úrovňou pomoci, ktorá sa má poskytovať starším a zraniteľným občanom vrátane tých, ktorí môžu mať problémy s využívaním digitálnych aplikácií;

12. vyjadruje znepokojenie nad navrhovaným usporiadaním nezávislého orgánu Spojeného kráľovstva ustanoveného v článku 159 dohody o vystúpení; očakáva, že Spojené kráľovstvo zabezpečí, aby bol tento orgán skutočne nezávislý; v tejto súvislosti pripomína, že uvedený orgán by mal byť funkčný od prvého dňa po skončení prechodného obdobia;

13. očakáva, že vláda Spojeného kráľovstva objasní otázku uplatniteľnosti pobytovej schémy Spojeného kráľovstva pre občanov EÚ na tých občanov EÚ27 v Severnom Írsku, ktorí nepožiadali o občianstvo Spojeného kráľovstva v zmysle Veľkopiatkovej dohody;

14. pripomína svoj záväzok podrobne monitorovať, ako členské štáty EÚ27 vykonávajú druhú časť dohody o vystúpení, najmä článok 18 ods. 1 a 4, pokiaľ ide o práva občanov Spojeného kráľovstva žijúcich na ich území;

15. nabáda EÚ27, aby prijala opatrenia, ktoré občanom Spojeného kráľovstva s pobytom v EÚ27 poskytnú právnu istotu; pripomína svoje stanovisko, že EÚ27 by mala presadzovať konzistentný a veľkorysý prístup k ochrane práv britských občanov, ktorí majú pobyt v EÚ27;

16. vyzýva Spojené kráľovstvo a členské štáty EÚ27, aby zintenzívnili úsilie o zvýšenie informovanosti občanov o účinkoch vystúpenia Spojeného kráľovstva z EÚ a aby iniciovali alebo zintenzívnili cielené informačné kampane s cieľom informovať všetkých občanov, na ktorých sa vzťahuje dohoda o vystúpení, o ich právach a o všetkých prípadných zmenách ich postavenia;

Práva občanov v rámci budúcich vzťahov medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom

17. víta skutočnosť, že politické vyhlásenie, ktorým sa stanovuje rámec budúceho vzťahu medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom, obsahuje záväzok, že „by to mal byť vzťah, ktorý budú fungovať v záujme občanov Únie a Spojeného kráľovstva, teraz aj v budúcnosti“;

18. v tejto súvislosti vyjadruje poľutovanie nad tým, že Spojené kráľovstvo oznámilo, že zásada voľného pohybu osôb medzi Úniou a Spojeným kráľovstvom sa už nebude uplatňovať; domnieva sa, že každá dohoda o budúcich vzťahoch medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom by mala obsahovať ambiciózne ustanovenia týkajúce sa pohybu osôb; opätovne pripomína, že tieto práva by mali zodpovedať miere budúcej spolupráce v iných oblastiach; pripomína, že práva na voľný pohyb sú priamo spojené s tromi ďalšími slobodami, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou vnútorného trhu, a majú osobitný význam pre služby a odborné kvalifikácie;

19. naliehavo žiada, aby sa zaručili budúce práva na voľný pohyb občanov Spojeného kráľovstva, na ktorých sa vzťahuje dohoda o vystúpení, v celej EÚ, ako aj celoživotné právo občanov, na ktorých sa vzťahuje dohoda o vystúpení, vrátiť sa do Spojeného kráľovstva alebo do EÚ; vyzýva členské štáty EÚ27, aby zaistili, že všetci občania, na ktorých sa vzťahuje dohoda o vystúpení, budú mať v krajine pobytu zabezpečené hlasovacie práva v miestnych voľbách;

20. pripomína, že mnohí občania Spojeného kráľovstva, ktorí majú bydlisko v Spojenom kráľovstve, ako aj tí, ktorí majú bydlisko v EÚ 27, vyjadrili dôrazný nesúhlas s tým, aby prišli o práva, ktoré v súčasnosti požívajú podľa článku 20 ZFEÚ; navrhuje, aby EÚ27 preskúmala možnosti zmiernenia tejto situácie v rámci primárneho práva EÚ a aby sa pritom v plnej miere rešpektovali zásady reciprocity, rovnosti, symetrie a nediskriminácie;

21. pripomína, že spoločný výbor uvedený v článku 164 má byť zodpovedný za vykonávanie a uplatňovanie dohody o vystúpení;

22. je presvedčený, že spoločná kontrola vykonávania a uplatňovania dohody o vystúpení zo strany Európskeho parlamentu a Parlamentu Spojeného kráľovstva by bola prospešná, a privítal by, ak by sa na tento účel mohli vytvoriť spoločné štruktúry;

o

o o

23. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Európskej rade, Rade, Komisii, parlamentom členských štátov a vláde Spojeného kráľovstva.